

## Natuurbeschermingscommissie

### Gruiterspolder

Iedereen weet dat de Gruiterspolder bij Spaarndam, mits vochtig genoeg, in het voorjaar een waar vogelparadijs is voor eenden en steltlopers. Ook de flora is er interessant. Helaas komen deze natuurwaarden nu niet goed tot hun recht door het ontbreken van een toegespitst beheer. Met name de betreding door mensen en het te vroeg droogleggen van het poldertje beïnvloeden de natuurwaarden in negatieve zin. Aangezien de Stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk (SZKN) en met haar de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland (VWG) veel belang hecht aan dit poldertje, heeft de SZKN haar ideeën over de natuurwaarden en het behoud en ontwikkeling daarvan in een brief aan het Recreatieschap Spaarwoude uiteengezet. Hieronder staat de kern van deze brief weergegeven.

### Aanwezige en potentiële natuurwaarden

Het is gebleken dat het gebied belangrijk is als doortrek- en overwinteringsgebied, met name voor eenden en steltlopers. In november komen bij een plasdras-situatie vooral Smienten, Slobeenden, Wintertalingen en Watersnippen in het gebied aan. In maart, bij een plasdras-situatie, vindt men er maximale aantallen van de Wintertaling, Slobeend, Pijlstaart, Scholekster, Bontbekplevier, Bonte Strandloper, Kempshaan en Grutto. Daarbij voegen zich ook diverse kwikstaarten en de Gras- en Waterpieper. In april, bij voortdurende plasdras-situatie, komen de late doortrekkers, zoals de Kleine- en Krombekstrandloper, de Bosruiter en de Kleine Plevier. Hoewel nog geen sprake is geweest van broeden, is er wel balts waargenomen van deze laatstgenoemde soort. Tenslotte ziet men er ook regelmatig de Lepelaar, Zomertaling en de Gele Kwikstaart. Het gebied is voor broedvogels nú niet belangrijk. Dit komt vooral door verstoring in het voorjaar en voor enkele soorten is het gebied waarschijnlijk te klein. Bij een aangepast beheer biedt het gebied echter goede potenties voor het tot broeden komen van diverse steltloper- en eendesoorten.

Uit het bovenstaande blijkt het relatief grote belang van deze kleine polder voor de vogelwereld en voor de vele natuurliefhebbers die hier vrijwel dagelijks zijn aan te treffen. De SZKN meent dat bij een beter beheer de natuurwaarden van de Gruiterspolder aanzienlijk vergroot kunnen worden. Zij doet daartoe de volgende aanbevelingen:

1. Nodig is het bieden van een planologische bescherming, bijvoorbeeld via een bestemmingsplan of aanwijzing als beschermd natuurmonument in de zin van de Natuurbeschermingswet. Daarop vooruitlopend kan men het gebied uitroepen tot een "Vrij Vogelreservaat" in samenwerking met Vogelbescherming Nederland;
2. Het is essentieel dat doorkruising van het gebied door met name woonbootbewoners wordt voorkomen. Dit kan worden gerealiseerd door de bestaande sloten te verbreden tot een ringsloot, waardoor het betreden van het gebied niet meer mogelijk is;
3. Aanleg van een stuk stenig-schelpachtige bodem, waardoor er Kleine en Bontbekplevieren tot broeden kunnen komen. Bovendien zouden er Kluten aangetrokken kunnen worden, die door de aanleg van het golfsterrein in het akkerbouwgebied aan de overkant van Zijkanaal B zijn verdreven;
4. De vochtige omstandigheden zouden niet voor eind mei moeten verdwijnen, waarbij het tijdstip van droogvallen zo gekozen dient te worden, dat riet geen kans krijgt te kiemen en te groeien, daar anders in enkele jaren een dicht rietmoeras wordt gevormd. Late drooglegging trekt laat trekkende steltlopers aan en kan leiden tot broedgevallen van Gele kwikstaart en Watersnip.  
Na juni zou het gebied bemaaid moeten worden en eventueel beweid om verruiging te voorkomen. Eind augustus zou de waterstand opgevoerd kunnen worden om in oktober de wintersituatie te bereiken;
5. Ook zullen enkele planten kunnen profiteren van de winterse plas/dras situatie, zoals Moerasandijvie (een zeer belangrijke soort met het zwaartepunt van voorkomen in Nederland) en Zulte.  
Het beste is dat wanneer er in winter en voorjaar ondiep water staat en het gebied in de zomer en najaar op min of meer natuurlijke wijze droogvalt (vgl. de Oostvaardersplassen). Ook oeverplanten van de veenweidegebieden zoals dotterbloem, zwanebloem, gele lis, egelboterbloem en moerasspirea, zouden van zo'n waterbeheer profiteren.  
De SZKN biedt het recreatieschap aan om de Gruiterspolder te inventariseren, wellicht samen met de Plantenwerkgroep van de Vereniging tot Behoud van de Hekslootpolder.

De SZKN hoopt dat door deze brief een bijdrage wordt geleverd tot het door haar gewenste behoud en ontwikkeling van de natuurwaarden van de Gruiterspolder. Voorgesteld is om dit punt tijdens het volgende overleg met het recreatieschap aan de orde te stellen.

*Henk Wijkhuisen en Martin Smit  
Stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk*